

Ex tempore Rašica 88

V četrtek, 22. septembra so se zbrali na Rašici in njeni okolici mladi slikarji iz Ljubljane, Domžal, Kamnika, prijateljskih občin Palilula iz Beograda in Medveščaka iz Zagreba ter rojaki iz Nabrežine. Zjutraj sta še malo zaspane likovnike izpred Doma borcev NOV Crnuče odpeljala na Rašico avtobusa Elme in Gradbenega podjetja Bežigrad.

Udeleženci ex-tempora Rašica 88 so v dvorani gasilskega doma obudili spomin na dan, ko so okupatorji leta 1941. do tal požgali Rašico, prebivalce pa izselili. Spomnili so se tudi ustanovitve in delovanja partizanske čete, ki je med NOB delovala v okolici Rašice. Mladi likovniki pa so se spoznali med sabo /n se imeli prijetno na obronkih rašiške vasi.

Slike, ki so nastale ob tej priložnosti, bodo razstavljene v Galeriji Ceneta Štuparja na Črnučah; razstava pa bo potevala tudi v prijateljske občine in Nabrežino. M.P.

Foto: FRANCI GRAD

OTROK IN MLADOSTNIK V STISKI

Za spremembe ne bo potreben le denar

V ponedeljek, 17. oktobra, je bila na pobudo predsedstva mestne konference SZDL Ljubljana v Cankarjevem domu sekcijna razprava z delovnim naslovom »Otrok in mladostnik v stiski«. Očitno je bila tematika za marsikoga silno zanimiva, saj so obiskovalci okroglo dvorano napolnili do zadnjega kotička. Prišli so, da bi kaj novega izvedeli, da bi kaj povedali o svojih izkušnjah, o svojem delu ali pa – in to naj bi bil pravzaprav cilj sekcije – da bi kaj spremenili: starši, učitelji, ravnatelji, strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problematiko razvoja naših otrok. Razpravo je vodil dr. Ludvik Horvat, predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje.

Zanimive podatke je natresla Dora Gobec s Pedagoškega inštituta pri Univerzi Edvarda Kardelja. Iz raznih raziskav, anket in tudi strokovnih knjig je navedla, kaj vse se v naši družbi dogaja z otrokom: od tega, da narašča število socialno ogroženih družin (kar seveda v mnogočem prizadene otroke), do dvomljive brezplačnosti našega osnovnega šolstva, zdravstvenih in psihičnih težav otrok, ki jih šola nenormalno obremenjuje in ki dela po načelih enotnosti ter vztrajno zavrača vse novosti, predvsem individualno delo z otrokom. Povedala je, da skoraj tretjina osnovnošolcev pri nas obiskuje dopolnilni pouk, kar torej pomeni, da so ob enakih sposobnostih in povprečno normalnem razvoju otrok pri nas verjetno šole tiste, ki so neuspešne. Dokler individualnost otroka ne bo postala cilj socialistične družbe, ta ne bo humana, bo torej ostajala brez ustvarjalnih ljudi in se zaradi tega ne bo mogla razvijati.

Brane Slivar je predstavil raziskavo o izostajanju učencev v srednji šoli, ki so jo naredili na Zavodu SR Slovenije za šolstvo in v Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše. Izostajanje so definirali kot manifestacijo učenceve stiske. Nato pa so se lotili vzrokov zanjo. Eden je motivacija za pouk, drugi je zdravstveno stanje, na katero spet vplivajo najrazličnejše stvari. Ugotavljajo, da je šola sama dostikrat naposreden vzrok za izostajanje, ker s svojo formalno organizacijo, storilno usmerjenostjo, s sistemom ukrepanja, pravili in prepovedmi ter neustreznimi prostorskimi možnostmi sili učenca v izostajanje.

Nastja Škopec, predstavnica mladine, je na vse to povedala, da bi morali avtorji omenjene raziskave najbrž upošte-

vati tudi poskus, ki ga je napravila psihologinja Nada Paj na Srednji šoli tiska in papirja. Tam so namreč za čas poskusa uvedli nekakšno »neobvezno obiskovanje« pouka. Učenci, ki so manjkali, se niso opravičevali in za to niso dobivali neopravičenih ur. Izkazalo se je, da je v tem času število izostankov močno padlo. Nastja Škopec je menila, da ni dovolj, da šola učitelju zagotovi toliko in toliko ur na teden, ki jih mora opraviti. Učitelj naj bi se tudi potrudil, da s kakovostnim delom pritegne učenca, da ga bo poslušal in da mu ne bo ušel iz razreda. Predlagala je, da bi podoben poskus naredili na treh šolah in potem »seštel« učinek (ter ukrepali).

Marja Stroj in iz Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše je povedala, da je največ njihovih »stalnih strank« starih med 7 in 10 let (okrog 43 odstotkov) in tudi od 11 do 14 let (okrog 25 odstotkov). Pripeljejo jih starši ali pa jih pošlje šola. Že pri vzrokih, ki jih za obisk navedejo starši in šola, se kažejo bistvene razlike med dojemanjem dogajanja v otrokovi notranjosti. V šolah opazijo le padanje učnega uspeha ali težave pri učenju, moteče vedenje ali pa govorne težave, skratka le na prvi pogled opazne probleme, ki so zgolj posledica drugih. Te pa opazijo starši: čustvene motnje, strah, dostikrat že kar eksistenčni strah, tesnoba, motnje pri spanju, huda zaskrbljenost, agresivnost in podobno. Še posebej prisoten je ravno strah. Tega otroci večinoma na ven sploh ne pokažejo, zakopan je globoko v njih in pomeni nezaupanje vase, v svoje sposobnosti.

Šola otroke občutno preobremenjuje. Marja Stroj in je menila, da so tudi nekatere metode poučevanja dobesedno slaboumne. Na primer, je opozorila, pisni preizkusi znanja v prvem in drugem razredu osnovne šole. Najbrž smo edina dežela, ki dovoljuje pisno preverjanje nepismene populacije. Povedala je tudi, da se v nekaterih razvitih državah otroci učijo pisati in brati postopoma skoraj tri leta. Pri nas se pogostoma na šolah dogaja pravi »pedagoški kriminal«, pa še razne vrste primitivnosti, ko učitelji šolarje silijo v prezgodnje abstrakcije, ki jih zgolj zmedejo, vzbudijo v njih zaskrbljenost, ker jih pač ne morejo dojeti in podobno.

Razpravljalci na sekciji so spregovorili tudi o trpinčenem otroku, oglasili pa so se tudi »trpinčeni učitelji«, o težavah ravnateljev in z ravnatelji, o pravicah otrok, zapisanih v deklaraciji Organizacije združenih narodov, ki pa nikogar ne zavezuje (pa menda v kratkem bodo zavezovale vse podpisnice te deklaracije) – vse povedano bodo na predstevu mestne konference uporabili kot podlago za nekatere kratkoročne in dolgoročne ukrepe, za spremembe torej, ki naj bi se jih lotili takoj pri tistih stvareh, pri katerih ni potreben denar, le dobra volja. Vsebinska sekcija je bila nekakšno naravno nadaljevanje bolj banalnih pogovorov pred leti, ko so srednješolci najprej zahtevali prostor. Zdaj hočejo v tem prostoru tudi kvalitetno delo.

STANOVANJSKA SIS

Končno v Ljubljani le ena skupnost

Po dolgih letih razprav, zapletanja in razpletanja je bila v petek, 30. septembra, končno le ustanovna skupščina, na kateri so delegati vseh petih ljubljanskih občin oblikovali novo samoupravno stanovanjsko skupnost, ki bo nadomeščala prejšnjih šest.

Kar nekajletnim pripravam na to ustanovno skupščino ene stanovanjske skupnosti je botrovalo več vzrokov. Slabe izkušnje s Stanovanjskim podjetjem Ljubljana, odtujenost in tudi slabo delo strokovnih služb ter bojazen, da bo tega z ukinitvijo občinskih stanovanjskih skupnosti še več, so bili glavni vzrok za nekajletno zorenje pogojev za ustanovitev nove stanovanjske skupnosti. Pravijo, da ta zagotavlja premik na bolje – manj sestankovanja, večjo učinkovitost dela, racionalizacijo in še bi lahko naštevali, seveda ob upoštevanju in spoštovanju zapisanega ter realnem pričakovanju, kajti prav na stanovanjskem področju so bila pričakovanja često večja od možnosti.

Skupščino stanovanjske skupnosti ljubljanskih občin sestavlja zbor uporabnikov in zbor izvajalcev. Zbor uporabnikov ima 70 delegatskih mest, 25 delegatov delegirajo delegacije krajevnih skupnosti, 41 delegatov delegirajo delegacije iz združenega dela, po enega delegata pa delegirajo Zveza društev upokojencev, invalidi preko svojih združenj, organizacije ZZB NOV in občani, ki pri bankah namensko varčujejo za stanovanja.

Zbor izvajalcev šteje 20 delegatskih mest, in sicer: štiri delegat delegirajo delovne organizacije ali skupnosti, ki opravljajo strokovna dela na področju stanovanjskega gospodarstva; štiri delegat delegirajo organizacije, ki urbanistično načrtujejo, urejajo stavbna zemljišča, opravljajo gradbeni inženiring; 10 delegatov organizacije združenega dela, ki gradijo, nadzorujejo ali prenavljajo stanovanjske objekte v družbeni lasti; enega delegata stanovanjske zadruge in prav tako enega delegata delavci, ki z zasebnim delom opravljajo samostojno dejavnost s sredstvi v lasti občanov pri graditvi in vzdrževanju stanovanj in stanovanjskih hiš.

Za predsednika skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti ljubljanskih občin so izvolili Vinka Mura, za predsednika zbora uporabnikov Boga Modica in za predsednika zbora izvajalcev Nika Burnika.

NOVI DEL POKOPALIŠČA ŽALE

Lepo in drago razkošje

V letošnjem poletju in jeseni so obiskovalci Žal ali Tomačevega lahko opazovali hitro in nekoliko nenavadno gradnjo, ki je potekala na prostoru med Tomačevsko cesto in Gramozno jamo. Delavci SCT, Minerala in Rasta so hiteli z izgradnjo prve faze novega dela Žal, ki bo s 1. novembrom že začel služiti namenu.

Projekt izgradnje novega dela Žal je s to prvo fazo začel in z njo je Ljubljana pridobila še en izjemno potreben komunalni objekt, ki v celoti obsega osem faz in po načrtih izgradnje seže tja v leto 2034.

S pravkar končanim prvim delom celotnega projekta Žal je Ljubljana pridobila 2256 grobnih mest, od tega 666 klasičnih grobov, 1590 žarnih grobov in območje za raztros pepela ter anonimni pokop za nepredvidljivo število pokopov. Število žarnih in klasičnih grobov na sedaj zgrajenem delu bo zadoščalo za približno 2,4 leta. Znesek naložbe znaša 9.264 mio din, ki se zagotavlja iz prispevka 0,47%, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, prispevka 1,95% in kreditnih sredstev.

Duhovni stvaritelj novega dela Žal je arhitekt Marko Mušič, ki je z njimi Ljubljani dal velik arhitekturni avtorski prispevek. Izjemno so se morali potruditi tudi izvajalci, predvsem delavci SCT, ki so se tokrat srečali z povsem drugačno gradnjo. Veliko število betonskih elementov in mnogo od njih močno profiliranih, so morali izdelati kar na licu mesta. Z gradnjo pa so začeli šele sredi junija. Tudi kamnoseki DO Mineral so morali dobro vihati rokave, da so izjemno zahtevna dela dokončali v dogovorjenem času. Ozelenitev in vso parkovno ureditev novo zgrajenega dela Žal je opravil KPL TOZD Rast.

Najmanj prijetna in privlačna pri tem novem ljubljanskem arhitekturnem gigantu je seveda cena. Cena je pošastna. Iz poročil o gradnji razberemo, da znaša investicija v eno grobno mesto 4,10 milijonov dinarjev. To je izjemno veliko, še zlasti, če prištejemo še ceno za pokop in druge stroške. Če pa nam misel le za trenutek poleti še v naše vsakdanje življenjske razmere, če pomislimo naprimer, da pridemo pri zobozdravniku lahko v letu dni le štirikrat na vrsto... in še na vso drugo mizerijo našega vsakodnevnega standarda, potem lahko to imenitno ljubljansko investicijo imenujemo za razmeram neprimerno razkošje. Še en spomenik ljubljanski nespameti torej.

K sreči je mnenje o predrugi gradnji Žal širše in se je v raznih organih in tudi v mestni skupščini že oblikovalo v sklep, da je potrebno analizirati izkušnje gradnje I. faze pokopališča Žale in pozitivne izkušnje vključiti ob racionalnejših rešitvah že v II. fazo, ki mora biti cenejša.

S. G.

40-LETNICA TOVARNE ELMA

Uveljavili so se doma in po svetu

Ob štiridesetletnici Elme so tej bežigradski delovni organizaciji za dosedanje uspehe podelili visoko priznanje – red dela z zlatim vencem. Slovesnost je bila v prostorih bežigradske občinske skupščine, kjer je uvodoma spregovoril direktor delovne organizacije Andrej Segula.

Orisal je pot tovarne elektro materiala, ki se je iz majhne delavnice razvila v osemstočlanski kolektiv, ki sodi danes med vodilne proizvajalce likalnikov v Jugoslaviji. Pri tem kaže omeniti tudi več kot tridesetletno kooperacijsko sodelovanje z znano zahodnonemško fir-

mo Rowenta pri proizvodnji malih gospodinjstvenih aparatov, predvsem likalnikov. Sodelujejo še z italijanskim Ferrarjem. Elma, ki se je dodobra uveljavila tudi v svetu, ima tovarne na Črnučah, Čatežu in v Lendavi. Njen proizvodni program pa zajema poleg proizvodnje gospodinjstvenih aparatov in transformatorjev še izdelavo posebnih delovnih orodij in strojev ter elektroinstalacijskega materiala.

Po krajšem kulturnem programu je delavcem Elme spregovoril podpredsednik RK SZDL Viktor Žakelj. Med drugim je poudaril, da smo tudi v Sloveniji preveč zaposleni s tistim, kar ni v naši

moči, namesto da bi se raje lotevali onega, kar je odvisno od nas samih. Pogosto se namreč dogaja, da zvrčamo krivdo na sistem, na politiko države, za neuspehe pa so krivi celo drugi narodi in narodnosti.

Dejal je, da je zdaj čas, ko je v modi črna barva in prevladuje črnogledost, ko ni v navadi, da bi se ljudje zbirali zato, da bi se veselili dokazov svojega uspešnega minulega dela. Elmovcem, temu samorastniškemu kolektivu, ki ni bil nikdar deležen kakšnih posebnih družbenih ugodnosti, pa je priporočil, naj si v prihodnje prizadevajo za to, da bodo najboljši v svoji stroki.